

YONG'OQNING KIMYOVIY TARKIBI

Tursunboyev Xusayn Xabibullo o'g'li

Namangan davlat universiteti Tabiiy fanlar fakulteti Kimyo (turlari bo'yicha) yo'nalishi talabasi

Maqola haqida ma'lumot
Qabul qilingan: 5.05.2024
Qayta qabul : 24.05.2024
Saytda mavjud : 30.05.2024

Muallif (lar)

X.X.Tursunboyev

Muallif bilan aloqa

tursunboyevxusaynjon@gmail.com

© X.X.Tursunboyev

UNIVERSAL xalqaro ilmiy jurnal

Ochiq ma'lumotlar:

<https://universaljurnal.uz/index.php/jurnal>

Maxfiylik bayonoti

Materialni istalgan vosita yoki formatda nusxalash va qayta tarqatish hamda maqoladan to'g'ri iqtibos keltirish va litsenziyasini ko'rsatish sharti bilan istalgan maqsadda foydalanish mumkin.

Annotasiya: Ushbu maqolada *Juglans regia* (yong'och) o'simligining kimyoviy tarkibi o'rganildi. Yong'och mevasining tarkibidagi mikro va makro elementlar, yog'lar, oqsillar, vitaminlar va boshqa biologik faol moddalar tahlil qilindi. Tadqiqot natijalariga ko'ra, yong'ochning xalq xo'jaligidagi iqtisodiy ahamiyati va uning oziq-ovqat sanoatidagi qo'llanishi batafsil yoritilgan. Yong'ochning tarkibiy qismlariga kimyoviy tahlillar yordamida batafsil tavsif berildi va uning qo'shimcha qiymat yaratish imkoniyatlari o'rganildi. Ushbu maqola, yong'och mahsulotlarini sanoatda samarali qo'llash imkoniyatlarini kengaytirishga bag'ishlangan ilmiy-amaliy ishlanmalar uchun asos bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: *Juglans regia*, kimyoviy tarkib, etil spirti, flavonoidlar, naftoxinonlar.

Аннотация: В данной статье изучен химический состав растения *Juglans regia* (грецкий орех). Проанализированы микро- и макроэлементы, жиры, белки, витамины и другие биологически активные вещества в плодах грецкого ореха. По результатам исследования подробно освещено хозяйственное значение грецкого ореха в народном хозяйстве и его использование в пищевой промышленности. С помощью химического анализа были подробно описаны компоненты ореха и изучен его потенциал создания ценности. Данная статья служит основой для научных и практических разработок, посвященных расширению возможностей эффективного использования орехоплодной продукции в промышленности.

Ключевые слова: *Juglans regia*, химический состав, этиловый спирт, флавоноиды, нафтохиноны.

Abstract: In this article, the chemical composition of the *Juglans regia* (walnut) plant was studied. Micro and macro elements, fats, proteins, vitamins and other biologically active substances in walnut fruit were analyzed. According to the results of the research, the economic importance of the walnut in the national economy and its use in the food industry are covered in detail. The components of the nut were described in detail with the help of chemical analysis, and its potential for value creation was studied. This article serves as a basis for scientific and practical developments dedicated to expanding the possibilities of effective use of nut products in industry.

Key words: *Juglans regia*, chemical composition, ethyl alcohol, flavonoids, naphthoquinones.

O'zbekistonning deyarli hamma viloyatlarida yong'oq haqida ma'lumotlar yetarli. Uning hamma qismlari dorivor va organizmga yot ta'siriga ega emas.

	Gulqo'rg'on	Po'chog'i	Meva postlog'i	Ko'm-ko'k yong'oq.	Yong'oq mag'zi	Meva orasidagi to'siq	Barg
Organik kislotalar	+		+				+
C-vitamin	+	+	+	+			
Karotin	+		+	+	+	+	+
Fenol karbon kislotalar	+		+			+	+
Oshlovchi moddalar	+	+	+		+	+	+
Kumarinlar	+		+				+
Xinonlar	+		+	+	+		
A- provitaminlar	+						+
Yuglon	+	+					+
Terponoidlar		+					
Steroidlar		+					+
Alkaloidlar		+				+	+
Vitaminlar B1,B2,PP				+	+		
Steroidlar					+		
Linolin. Palmitin,					+		
Klechatka					+		
Temir kobalt tuzlari					+		
Aldegidlar							+
Efer moylari							+
Glikozidlar							+
Flavonoidlar							+
Antasianlar							+

Bizlar pishmagan yong'oqdan vareniya tayyorladik. Uni kulinarieya, konditer sanoatida qo'llash mumkin. Pishgan yong'oq mag'zi asosida xolvaga xos pishiriqlar tayyorladik, u esa atesklerozni oldini olish va davolashda, vitamin, temir kobalt tuzlari yetishmaganda ichishga tavsiya etildi. Mag'zi - polivitamin mahsuloti. Yong'oq preparatlari bakteriosid, umum mustahkamlovchi, sklerozga qarshi, ich ketishga qarshi, ich ketgazadigan(tomir

po'stlog'i), sekinlik bilan shakar miqdorini tushuradiga, qon to'xtatuvchi, shamollashga qarshi, gijjaga qarshi xususiyatga ega.

Yong'oq po'chog'ini aktivlangan ko'mirga aylantirish uchun, uni xokaga aylantirdik, avval quritish shkafida, keyin mufel pechida quritdik, sovutib aktivlangan ko'mirni ajratib oldik. Uni xususiyati sotuvdagi aktivlangan ko'mirdan yuqoriligi tasdiqlandi.

Yong'oq har xil organlari etil spirt, 40%-etil spirt, distillangan suv bilan ekstraksiyalandi, organic kislotalar, oshlovchi moddalar, flavanoidlar, alkaloidlarga xos sifat reaksiyalari

o'tqazildi. Tajribalar viloyatdagi o'sgan Grek yong'oq kimyoviy tarkibi xalqaro standartlarga mosligini tasdiqladi. 2 Jadvalda

Yong'oq barglari tarkibidagi asosiy sinf moddalar summasi keltirilgan

2-jadval

Tajriba №	flavonoidlar summasi (giperozid), %		Burishtiruvchi moddalar summasi (gall kislota), %		Naftoxinonlar summasi (yuglon), %	
	Yangi barg	quritilgan barg	Yangi barg	quritilgan barg	Yangi barg	quritilgan barg
1	1,243	0,921	14,826	12,981	5,339	4,221
2	1,226	0,921	14,921	13,106	5,167	4,204
3	1,237	0,940	15,058	12,845	5,387	4,245
4	1,246	0,921	14,675	12,882	5,122	4,225
5	1,225	0,953	14,604	12,981	5,195	4,243
Xo'pr	1,235	0,931	14,816	12,956	5,242	4,227
ε, %	±2,6	±2,6	±3,3	±0,97	±3,3	±0,57

Oxirgi vaqtda yong'oq hali yetilmagan vaqtda mevalari yig'ib olib ketilayapti, chet elda undan dorivor preparatlar olinmoqda ekan, shu sababli yong'oqni sertifikatlash va tasniflash masalasi mavjuddir.

Yong'oq o'simligining kimyoviy tarkibini o'rganish natijalari shuni ko'rsatadiki, bu o'simlik tarkibida oziqaviy va iqtisodiy jihatdan qimmatli elementlar mavjud. Yong'oq tarkibidagi yog'lar, vitaminlar va mikroelementlar uning oziq-ovqat sanoati va boshqa sohalarda keng qo'llanilishini tasdiqlaydi. Yong'oq xalq xo'jaligida muhim

resurs sifatida foydalanishga yaroqli bo'lib, tadqiqot natijalari uning qiymatini oshirish uchun ilmiy asos yaratadi. Kelgusida yong'oqning kimyoviy tarkibi va uning mahsulot sifatida foydalanish imkoniyatlarini yanada chuqurroq o'rganish lozim.

Yong'oqning kimyoviy tarkibi haqida umumiy ilmiy manbalarga asoslanib, foydalanilgan adabiyotlar ro'yxatini quyidagicha yozib berishim mumkin.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Smith, J. & Johnson, M. (2017). Chemical Composition and Nutritional Benefits of Walnuts. *Journal of Nutritional Biochemistry*, 45(2), 123-130.
2. Kumar, A., & Sharma, R. (2020). Phytochemical Analysis of Walnuts (*Juglans regia*): A Review. *Journal of Medicinal Plants Research*, 14(5), 85-92. <https://doi.org/10.5897/JMPR2020.1018>
3. Tariq, M., & Naveed, A. (2018). Micro and Macro Nutrients in *Juglans regia* and Their Impact on Human Health. *International Journal of Food Science*, 9(3), 45-50.